

GALACIA DITA MACĀRĀRĒ

Pablo jóari pū

Ãñuduticorigue

1-2 Yuh Pablo máã Galacia macārārē Jesuré padeoré põnarī macārārē jóaa. Niipetira yuh menamacārā wāmemena mūärē ãñuduticoa. Yuh Jesucristo cāyere wededutigu beserigu niiã. Yuhre basocá mee beserira niiwā; Jesucristo basiro cāã Pacāmena beserira niiwā. Cōãmacārā Jesucristo diarigupare masōrigu niiwī.

3 Cōãmacā marī Pacu, teero biiri Jesucristo marī Ópā māärē ãñuré ticoaro; ãñurō niirecatiri tiiáro.

4 Cōãmacā marī Pacu boosāriobirora Jesucristo marī ñañaré tiirére acabóaro jīgū, diabosarigu niiwī. Marī cāã teero tiiríguemena atibáreco macārā ñañaré tiirucúrere tiidújāmasī. **5** Teero tiirá, Cōãmacārē “māärā uputí macā peti niigū tiiā” jīrucujāäda. Teerora tiiáda.

Cristore padeorémena dícu netōnénōädacu

6 Cōãmacā māärē beserigu niiwī, Cristo tiibosáremena māärē ãñurō tiiáro jīgū. Māäpe cāã teero beserira niipacara, máata peti cāürē padeodújārā tiiáyiro. Äpērā buerépere nññurā tiiáyiro. Māä teero tiirí tæogú, yuäpe tæomaníjōäga.

7 Cāã bueré netōnérre queti mee niiã. Cāã māärē wedewisiora tiiáyira; Cristoye quetire ñañodugára tiiáyira. **8** Usā māärē ãñuré queti Cōãmacā basocáre netōnérre quetire diamacā wedetoawu mée. Māärē

merēā wedegúnorē Cõāmacū bayiró ñañarō tiiáro. Sícū ñsāno o ángele ûmuássepü diiátiariguño merēā wedericárē, ñañarō tiiáro. ⁹ Ùsā too s̄ugueropü wederiguere yuu mecätígärē wedenemoā sūcā: Netõnérē queti múa padedoríguere múařē merēā wedewisiogunorē Cõāmacū bayiró ñañarō tiiáro.

¹⁰ Yuu teeré jíi jóagu, basocá yuu mena useniárō jíigü mee jóaa; Cõāmacüpē yuu mena useniárō jíigü jóaa. Yuu too s̄ugueropare “basocá yuu mena useniárō” jíi wācūrucumiwü. Atitóre teero wācügújā, Cristore padecoteri basocü mee niibocu.

Cõāmacū Pablore wededutigü cūñrigue

¹¹ Yáa wedera, yuu múařē ateré masírī boogá: Yuu netõnérē queti wederé s̄iquérā basocá wācūre mee niiā. ¹² Tee quetire basocá mee yuure thomasírī tiiwá. Teero biiri basocá mee yuure buewa. Jesucristo basiro tee quetire yuure masírī tiirígü niiwī.

¹³ Yuu too s̄ugueropare niirecatiriguere múa tuojíyu: Judíoa tiirécatirere nñanugü niirucumiwü. Atecárē tuojíyu: Jesuré padedoré pōnarī macárärē bayiró ñañarō tiiri basocü niirucumiwü; Jesuré padedoráno manijääřō jíigü, cárē cõāpetijädugamiwü. ¹⁴ Yuu mamü niigü, judíoa tiirécatirere ãñurō tiinñáserucumiwü. Apérä yuu menamacárä nemorö ñsā ñecüsämüä tiimáñatiriguere tii, netõnacárucumiwü. ¹⁵ Yuu teero tiipacári, Cõāmacū yuu bauáadari s̄ugueropü, cãü tiidutíadarere “tiigádaqui” jíitoatu niirigü niiwī. Yuure ãñurō tiigü, beserigü niiwī. ¹⁶ Cõāmacü cãü macárē yuure “ëñogúda” jíirí bareco jeari,

ẽñowī. Yuhare judíoa niihérärē cū macaye quetire wederi boorígü niiwī. Teero tiigü, āpērāpüre “yuu deero tiigúdari?” jī sāñágü wáariwu. ¹⁷ Teero biiri Jerusalénpü Jesús yuu suguero besesugueriracärē ïñagü wáariwu. Teero tiiróno tiigü, diamacü wáajööwü Arabia ditapü. Toopü niiärigü Damascopü cāmeputúaatiwu sūcā.

¹⁸ Itiácäma siro Jerusalénpü Pedrore sicato ïñagü jeawü. Cūmena pha semana putuwawü. ¹⁹ Apērā Jesús cūyyere wededutigü beserirare ïñaritu. Santiago marī Õpü bai dícure ïñawü. ²⁰ Yuhu māärē jóare niirō maquë niirō tiaa. Yuhu māärē jīditogü mee tiaa; Cõämacü teeré masíqui.

²¹ Too síro Siria ditapü, teero biiri Cilicia ditapü wáawü. ²² Jesuré padeoré pōnarī macärā Judeapü niirä yuhare ïñamasíriwa ména. ²³ Yée quetipü dícure t̄oyíra. “Marīrē ‘ñañarō tiigáda’ jīgü nññerucumirigü mecatígärē ‘Jesuré padeoyá’ jī wedewarucugü tiiáyigü; too sugueropüre marī Jesuré padeodúri tiidugámirigura niiyigü”, jīriguere t̄oyíra. ²⁴ Yuhu Jesuré padeorí t̄orá, Cõämacärē usenire ticojira.

2

Pablo Jesuyé maquérē dutirí basocamena wedeserigue

¹ Catorce cāmarī Jerusalénpü yuu putujeari siro, Bernabémena toopü wáawü sūcā. Ûsā menamacü Titocärē néewawü. ² Cõämacü yuhare toopü wáari bootú niirigü niiwī. Teero tiigü, wáawü. Toopü jea, basocá niipetiramena neäriwu; Jesuyé maquérē dutirí basocamena

dícu neāwū. Judíoa niihērārē netōnérē queti yuu wederiguere cārē wedewu. Yuu sicutopu wedenucāriguere, yuu mecūtigā wederére “¿deero jīmiādari cā?” jīlgū wedewu. “Muu wederé wapamaníā” jīlārō jīlgū, wedeñamiwū. ³Cā merēā jīriwa. Yuu menamacā Tito griegoayu niipacari, cāucārē ūsā judíoa tiirucúrenorē tiidutíriwa. Cārē “cōnerígū yapa macā caseróre widecōārō booa” jīriwa. ⁴Apērā Jesuré padeorámena bapacutirira niiwā. “Usācā Jesuré padeorá niiā” jīldito, īnadutiri basoca niirira niiwā. Marī masiā: Jesuré padeorámena netōnēnoā. Cāape “marī ūecūsāmā dutimāatiriguere tiipetíheri, netōnēnoña maniā” jīlwā. Teero tiirá, Jesuré padeorá tiirécutirere ītarā tiiríra niiwā, ūsā ūecūsāmā dutimāatiriguere tiidutíadara. ⁵Cā teero tiidutípacari, ūsā pēerogā cā tiidutírere “tiiró boocú” jīriwu. “Jesuré padeorámena netōnēnoādacu” jīrē queti dícare wedea, muā diamacā maquērē masiārō jīlrā.

⁶Jesuyé maquērē dutirí basoca “yuu biiro buea” jīrī thorá, merēā jīamariwa. (“Jesuyé maquērē dutirí basoca niilya” jīrā apērā nemorō niiriya, yuu wācūrī. Cōāmacā marī niipetirare sīcārlbíro īnaqui.) Cā yuure “atepé tiidutíya judíoa niihērārē” jī wederiwa. ⁷Teero wederono tiirá, ateré jīlwā: “Cōāmacā muurē judíoa niihērārē netōnérē quetire wededutijyi. Pedrore judíopere wededutirobirora muurē cāpere wededutijyi”, jīlwā. ⁸Cōāmacā Pedrore beserigū niiwī, judíoa wedearo jīgū. Cārā yuucārē beserigū niiwī, judíoa

niihērāpere wedearo jīgū.

⁹ Jerusalénpure Santiago, Pedro, teero biiri Juan Jesuyé maquērē dutirí basoca niiwā. Cúā yuure jīwā: “Cōāmacū māurē judíoa niihērārē wededuti-cojyī”, jīwā. Teero tiirá, yuu, teero biiri Bernabére ateré jīwā: “Marī sīcārīmēna padeadacu”, jīwā. Cúā ūsārē “Jesuyé quetire judíoa niihērārē wedera wáaya” jīwā. “Ūsāpe judíoare wedeada”, jīwā. ¹⁰ “Bóaneōrārē tiiápuya” jīré dícure wededutiwa. Teerá niitoawu yuu “āñurō tiigáda” jī wācūrigue.

Pablo Pedrone tutirigue

¹¹⁻¹⁴ Too síro yuu Antioquíapu niirī, Pedro toopá jeawi. Cúā sicato jeaari sirogā, judíoa niihērāmena yaa, nijjāmiwī. Too síro Santiago menamacārā jeawa.* Pedro cārē cuirigu niiwī, “yuu widecōanoña manirāmena yaaré quetire Jerusalén macārārē wedebocua” jīgū. Teero tiigá, judíoa niihērāmena yaadu, bapacutinemoriwi. Pedro menamacārā judíoacā teerora tiiwá. Bernabépura teerora tiinunásejāwī. “Cōāmacū niipetira Jesuré padeoráre sīcārībíro īñaqui” jīrére wederira niipacara, cúā bueriguere tiiñámi, tiidújāwā. Cúā netōnérē quetire masīrā niipacara, tee queti diamacú maquērē tihéri īñawu. Teero tiigá, Pedrone paú basocá īñacoropu tutiwu. Cúārē jīwū: “Muu judíoayu niipacu, judíoa niihērāmena yaamiāwū; cúā tiiróbiro tiirécutimiāwū. Muu teero tiiárigue āñunimiāwū ména. Mecātígā ¿deero

* **2:11-14** Santiago Jerusalénpu niiyigu. Cúā menamacārā toopá niiärira Antioquíapu jeayira. Cúā judíoa niiyira. Santiago cārē ticocorijyī; masīna maniā.

tiigú cūāmena yaari, bapacutiri tiii sáa? Muu buearirobiro tiiría. Teeména judíoa niihērārē ‘judíoa tiiróbiro tiiyá’ jīgū tiiite. Muu teero tiiré ñañaniā”, jīwū.

Judíoa, judíoa niihērā padeorémena netōnénōādacu

15 “Marī puarā bauárapura judíoa niitoarira niiwū. Judíoa niihērā Moisére dutiré cūūriguere tiiríya. Teero tiirá, ‘ñañarā niiyā’ jīmiwū. 16 Marī tee dutirére masipacara, atepécárē masiā: Moisére dutiré cūūriguere tiiránorē Cōāmacū ‘añurārā niiyā’ jī ñariqui; Jesucristore padeoránopere ‘añurārā niiyā’ jī ñaqui. Teero tiirá, marī judíoacā Jesucristore padeóa, Cōāmacū marīrē ‘añurārā niiyā’ jīrō jīrā. Moisére dutiré cūūriguere ‘tiiáda sūcā’ jīria. Ateména p̄tuáa: Tee dutiré tiiráre Cōāmacū ‘añurārā niiyā’ jī ñariqui. 17 Marī ‘Cristomena díc̄a netōnénōādacu’ jīrē quetire wederi, marīya wedera judíoa marīrē wedepatiadacua. Biiro jīādacua: ‘Múā ñañaniā. Múā marī ñecūsāmūārē dutiriguere tiiría. Múā judíoa niihērāmena yaajīrā, cūā tiiróbiro ñañaré tiirá niiā’, jīādacua marīrē. Teero jīrā, ‘Cristo ñañarō suotígū tiii mūārē’ jīrā tiiādacua. Cūā teero jīrē diamacū mee niiādacu. Cristo ñañarére suotíriqui. 18 ‘Marī ñecūsāmūārē dutirigue marīrē netōrī tiirícu’, jīrē wedetoawū mée. Tee dutiriguere suotínemogū, yūurá sho netōnucāgū nijābocu. 19 Yūu Moisére dutiré cūūriguere tiipetídugapacū, tiipetímasíriwu. Teeré tiigú, ‘catiré petihére yūu buarícu’ jīrē wācūwū. Teeré wācūāri siro, Cōāmacūmena ãñurō niirecutirere buawū.

20 Cristo curusapu diarirobirora yuucā diagu tiiróbiro wáarigupu niigã tiia.[†] Tee tiigá, yuu too sugueropu niirirobiro niiria sáa. Yuu basiro tiidugárere tiiría; Cristo yuumena niigú tiidutírere tiia. Cãu yuure maírígu niiwĩ; yuure diabosarigu niiwĩ. Yuu mecutígã Cõamacã macãre padeó, cãu tiidutírere tiia. **21** Moisére dutiré cãurrigue basocá tiipetíjãatã, Cõamacã ‘âñurãrã niiyã’ jãl*l* ñãaãtã, Cristo bári peti diabojyi. Teero tiigá, Cõamacã yuure âñurõ tiirére ‘bári niiré niia’ jãl*l*ria yuu”, jãl*l*wã Pedrone.

3

Moisére dutiré cãurrigue o Jesuré padeoré maquẽ

1 Mã Galacia macãrã, tuomasherã tiiróbiro tiirá tiiayiro. ¿Noa mãäre jãl*l*ditocámesamirito apeyeré padeodutíra? Usã toopure niirã, mãäre Jesucristo curusapu diabosarigue maqueru diamacã wedewu. Âñurõ usã wederiguere tuomíwãrã mãã. **2** Ate dícare mãäre sãñágãda: ¿Mãã Moisére dutiré cãurriguere tiinunãsera, Espíritu Santore buarí? Buaríjyu. Jesucristoye quetire tuo, padeorí, Espíritu Santo mãámena niinucãjyi. **3** Mãã sicato Jesuré padeonucãrã, Espíritu Santo tutuaremenga mãã ñãñare tiiríguere wasoríra niiwã. Mãã biuro tiinucãrira niipacara, mecutígãre mãã basiro tutuaremenga “âñurãrã niiadacu” ¿jãl*l* wãcãgari? ¿Mãäre tuomashre petijõã? **4** Jesuré mãã sicato padeonucãrã, áperã mãäre ñãñarõ tiiríra niiwã.

[†] **2:20** Diaria catirapu ñãñare tiirucuriguere tiimashricua. Teero tiirã, marã Cristomena diarirobiro niijirã, cãu booré dícare tiidugáro booa.

Mecūtígārē cūrē padeodúra, “bári peti ñañarō netōjīyu” jīrā tii? Yuu tagueñaātā, bári peti ñañarō netōrójīyu. ⁵ Cōāmacū mārē Espíritu Santore ticodiocorigu niiwī. Cū tutuaremēna māa watoapare pee tiiēñorigu niiwī. ¿Deero tiigú teero tiigári, māa tagueñari? Jesucristoye quetire māa tao padeorí, teero tiiquí. Moisére dutiré cūriguere tiirípereja, teero tiiríboqui.

⁶ Marī ñecū Abraham Cōāmacūrē padeoyígū. Teero tiigú, Cōāmacū cūrē “añugúrā niiñ” jī ñayigu.* ⁷ Teero tiirá, ateré masiña: Cōāmacūrē padeorá niiñya Abraham párāmerā niinunusera díamacū. ⁸ Judíoa niihérācārē Cōāmacūrē padeorí, “añurárā niiñya” jī ñagudaqui. Tee maquérē wedenoā Cōāmacūye queti jóaripūphre. Cōāmacū tee queti, añuré quetire Abrahamrē wedesguerigū niiwī: “Mūmena niipetire dita macárārē añurō niiré maquérē ticoguda”, jīrigū niiwī.[†] ⁹ Abraham Cōāmacūrē padeorígū niiwī. Teero tiigú, Cōāmacū cūrē añurō niiré maquérē ticorigu niiwī. Atitócārē niipetira Cōāmacūrē padeoráre añurō niiré maquérē ticoqui.

¹⁰ Ápērā “Moisére dutiré cūriguere tiirá, netōnénoādacu” jī wācūmicua. Teero wācūrārē Cōāmacū ñañarō netōrī tiigudaqui. Cōāmacūye queti jóaripūphre ate jóanoā: “Niipetire Moisére dutiré cūriguere tiipetíhegū ñañarō netōgúdaqui”,‡ jī jóanoā. ¹¹ Cōāmacūye queti jóaripūphre ate jóanoā: “Cōāmacū cūrē padeogáre ‘añugúrā niiñ’ jī ñaqui; cūrē catiré petihére ticogudaqui”,§

* **3:6** Génesis 15.6. † **3:8** Génesis 12.3. ‡ **3:10** Deuteronomio 27.26. § **3:11** Habacuc 2.4.

jīñ jóanoã. Teero tiirá, marĩ masĩtoaa: Moisére dutiré cūñriguere tiigáre Cõāmacũ “ãñugárã niiñ” jīñ iñariqui. ¹² Tee dutirére tiigá Cõāmacãpere iñapeoriqui. Tee dutiré biirope jīñ jóanoã: “Niipetire tee dutirére tiipetígã catiré petihére buagádaqui”, * jīñ jóanoã.

¹³ Tee jīñpacari, ñasã judíoa teeré tiipetímasíria. Teero tiirá, Cõāmacũ ñañarõ netõrõ tiinóädara niitoamiwã. Teero biiri iñagã, Cõāmacã Cristopere marÿe wapa wapatíbosaro jīñgã, ñañarõ netõrõ tiirígã niiwã. Cõāmacãye queti jóaripúpã tee maquérẽ jóanoã: “Niipetira yucugupu siatúyorira Cõāmacã ñañarõ netõrõ tiirírapu niílya”, † jīñ jóanoã. ¹⁴ Jesucristo marÿe wapa diabosarigu niiwã. Teero tiigá, cãñrẽ padeorémena Cõāmacã Abrahamrẽ “ãñugárã niiñ” jīñrirobirora judíoa niihérãcárẽ “ãñurárã niílya” jīñ iñagádaqui. Teero biiri Jesucristore marĩ padeorí iñagã, Cõāmacã cãñ jīñrirobirora marírẽ Espíritu Santore ticoqui.

Abrahamye maquẽ, Moiséye maquẽ

¹⁵ Yáa wedera, mecãtígärẽ basocá cúã tiirucúremena määärẽ sicaró queorémena wedegáda. Síçã basocá ãpírẽ “biirora tiigáda” jīñgã, queti beserí basocã pãtopu wáa, paperapúpã cãñ tiiádarere jóadutiqui. Äñurõ jóaquénotoa, cãñ wâme jóapeoqui. Too sírore ãpí tiipúpã jóariguere cosemasíriqui; teero biiri jóanemomasíriqui. ¹⁶ Cõāmacã Abrahamrẽ “biiro tiigáda” jīñrigue tee tiiróbirora niiã. Cõāmacã Abrahamrẽ “muu párãmi niinunuségumena niipetire dita

* **3:12** Levítico 18.5. † **3:13** Deuteronomio 21.23.

macārārē ãñurō niiré maquērē ticogāda” jīiyigu. “Muu pārāmerā niinunāsera paumena teeré ticogāda”, jīriyigu. Biirope jīiyigu: “Sicūmenara ticogāda”, jīiyigu. Cōāmacū teero jīgū, Cristoyere wedesuguegu tiiyigu. ¹⁷ Yuh mūārē jīlārigue biiro jīdāgaro tiia: Cōāmacū Abrahamrē “muu pārāmi niinunāsegūmena biiro tiigāda” jī quēnorí siro, cuatrocientos treinta cāmarī siro Cōāmacū Moisēmena cūū dutiré cūūyigu. Teeré cūūgū, cāū too s̄ugueropu Abrahamrē “biiro tiigāda” jī quēnoriguere acabóridojāqui. ¹⁸ Abraham Cōāmacūrē padeorí, wapaséro manirō Cōāmacū cāūrē “ãñugárā niī” jī iñayigu. Marīcā Cōāmacūmena ãñurō niidāgara, Abraham padeorírobirora Cōāmacūrē padeoró booa. Marī Moisére dutiré cūūriguere tiirémena Cōāmacūmena ãñurō niimasīricu.

¹⁹ Too docare ¿deero tiigú Cōāmacū Moisēmena tee dutirére cūūyiri? Biiro niiā: Marīrē “ñañarā, netōnucārepira niiā” jī tuomasīrō jīgū, cūūyigu. Tee dutirémena niirucuwu, téé Jesucristo jearipu. Jesucristo jeari siro, cāūmena Cōāmacū “ãñurō tiigāda” jīrigue diamacárā wáariro niiwā. Tee dutirére Cōāmacū ángeleare wededuticoyigu Moisére. Moisépecā teeré tuogú, basocápure wedenetōnecoyigu. ²⁰ Abrahampere Cōāmacū cūū ãñurō tiiádarere ãpīrē wededuticoyigu; cūū basiro wedeyigu. Teero tiiró, Abrahamrē jīriguepeja Moisére jīrigue nemorō wapacutíyiro.

²¹ Too docare Cōāmacū Abrahamrē “muu pārāmi niinunāsegūmena niipetire dita macārārē ãñurō niiré maquērē ticogāda” jīiyigu. Too síro Cōāmacū Moisēmena cūū dutirére cūūyigu. Tee

dutirére ticoriguemena Cõāmacã Abrahamrẽ jñriguere acabóriyigu. Tee dutirére basocá tiipetídugapacara, tiipetímasíricua. Teero tiirá, catiré petihére bñarícu. Tee dutirére tiipetímasíatã, Cõāmacã cñärẽ “añurãrã niiÿya” jñbojÿi. ²² Teero jñrõno tiigú, Cõāmacã cñüye queti jóariþþu ate jóari tiirígu niiwí: “Niipetira basocá ñañarére tiidúmasíricua”, jñ jóanoã. Teero tiigú, Cõāmacã Jesuré padeorá dícure ãñurõ niiré maquêrẽ ticoqui. Cñärẽ ãñuré tico, Abrahamrẽ jñriguebirora wáaa.

²³ Jesuré padeoré maquêrẽ tuoádari suguero, ñsã Moisére dutiré cñüriguemena niiwã. Tee dutirére yñrõ niirõ tiirucúw, téé Jesuré padeoré maquêrẽ masírp. ²⁴ Tee dutirémena Cõāmacã ñsärẽ “ñañaré tiirá niiã” jñ tuomasíditigú cñüyigu. Teeré tuomasírã, Cristo jeari, cñürẽ padeonucaw. Cñürẽ padeorí, Cõāmacã ñsärẽ “ãñurãrã niiÿya” jñ iñamasíqui. ²⁵ Mecatígärẽ marí basocá Jesuré padeorápu niiã. Teero tiirá, Moisés dutirémena niuria sáa. ²⁶ Múã niipetira Jesucristore padeorémena Cõāmacã põna niiã. ²⁷ Teero tiirá, wñmeñtinorira niiwã. Múã Jesuré padeorí, Cõāmacã máärẽ cñü tiiróbiro niirecútiri tiirígu niiwí. ²⁸ Cõāmacã judíoare, judíoa nihérärẽ sñcáríbíro iñaquei. Dutiapenori basocare,[‡] dutiapenoña manirärẽ sñcáríbíro iñaquei. Teero biiri ñmñärẽ, numiärẽ sñcáríbíro iñaquei. Cõāmacã múã niipetira Jesucristore padeoráre sñcáríbíro iñaquei. ²⁹ Múã Cristore padeorá nijírã, Abraham pñrãmerã niinunusera díamacã niiã. Teero biiri Cõāmacã

[‡] **3:28** Pecasäyemena: esclavos.

Abrahamrē “āñurō niiré maquērē ticoguda” jīrirobirora māacārē ticogudaqui.

4

¹ Múärē queorémena wedenemoguda. Síc wīmagärē cāä pacu cāä cuorére cūñqui. Cāä wīmagā masātuajearipach, cāäye niiādarere ñeerioui. Tee niipetire cāäye niipacari, padecoteri basocu tiiróbiro niiqui ména. ² Ápērā cāärē masōcua. Teero biiri ápērā cāäye niiādarecārē iñanunussebosacua, téé cāä pacu “cāärē teeré ticowa” jīí wederi bureco jearipu. ³ Teerora wáawu maricārē. Wīmarā niirā, marī Pacaye “ticorijāña ména” jīnorira tiiróbiro niiwā. Marī ñecūsūmāä tiidutímāatiriguemena niiwā. ⁴ Cōāmacāpe cāä queorí bureco jeari, cāä macārē ticodiocorigu niiwī. Numiōpūre bauári tiirígū niiwī. Cōāmacā macā marī tiiróbiro bauárigū nijjigū, cāäcā basocáye dutirémena niirigū niiwī. ⁵ Cōāmacā cāä macārē bauári tiiyígū, marī Moisére dutiré cūñriguemena niimirirare netōnéärō jījigū. Marīrē netōnéäri siro, Cōāmacā marīrē cāä pōna wáari tiirígū niiwī. ⁶ Cōāmacā marīrē “yuu pōna niitoaya” jījigū, marīpūre cāä macāmena Espíritu Santore ticodiocorigu niiwī. Teero tiirá, Cōāmacārē “Pacu” jīmasiā. ⁷ Cōāmacā marīrē tiibosáriguemena padecoteri basoca tiiróbiro niinemoria sáa; Cōāmacā pōna niitoaa. Cāä pōna nijjirā, niipetire marīrē “āñurē ticoguda” jīriguere choa.

Pablo bayiró wācūpatirigue

⁸ Múä too sugueropūre Cōāmacārē masihērā niimirira niiwā. “Cōāpōna” cāä jīrārē padeomírira

niiwã. Múã padeoríra Cõãmacãbiro niiriya. Múã cãärẽ yuuñunusera, dutiabenori basoca tiiróbiro niimirira niiwã. ⁹ Atitóre múa Cõãmacãpere masítosaa sáa. Biirope jíidugagü tiiia: Cõãmacãpe máärẽ masísaguetotoajíyi. Cãurẽ masípacara, ¿deero tiirá ápérãyé dutirémena niidugara tiii súcã? Cã dutirémena catiré petihére bãayá manicú. Dutirére yuuñunuseroano dutiabenori basoca tiiróbiro niifya. ¿Múã dutiabenori basoca tiiróbiro niidugara tiii súcã? ¹⁰ Múã judíoa tiiróbiro cã yeerisãre bãrecoricõrõ, mama muipürãcõrõ, bosebãrecoricõrõ cã tiirucúrenorë tiiáyiro. ¹¹ ¿Yuu máärẽ bári peti wedeyiri? jíigü, ñañarõ tagueñaga.

¹² Yáa wedera, yuu máâmena niigü, judíoa tiirucúrere tiiéñoriwu. Mâacãrẽ yuu tiiróbirora boosâga. Too sagueropü yuu máärẽ ïñagü jeari, yuure ãñurõ bocawü. ¹³ Ateré wãcũña súcã: Yuu diarectijigü, múa pñtore pñtuáwu. Toopá nijigü, máärẽ ãñuré quetire wedenacãwü. ¹⁴ Yuu diarectigü niipacari, yuure bocarijã, cõajã tiiríwu. Múa “diarectigü niiñ” jíi ïñapacara, yuure dooríwu. Biirope tiwü: Sícü ángelere, Jesucristore tiiróbiro yuure bocawü. ¹⁵ Múã too sagueropü yuu mena usenimirigue ¿deero wáari? Múã tátore yuure mañrã, yuure tiiápudugara, máaye capearire odewe, yuure sãädugamiwü. ¹⁶ ¿Yuu diamacã wederigue wapa yuure ïñatutira tiii? ¿Diamacã maquêrẽ wederére tuodugárigari?

¹⁷ Múärẽ merëä buenetõri basocá “ësã máärẽ bayiró tiiápudugaga” jíipacara, tiiápudugarcua. Yuu máärẽ bueriguere wãcûrijãärõ jíirã, cã buerépere “ãñunetõjõää” jííärõ jíirã, buecua.

18 Äpērā mūärē tiiápuri, äñunicu, äñuré maquë tiiápuatä. "Tiiápura tia" jíirä, teero tiiápuruçujääärö. Yuh toopá niirí dícu tliápuditorijääärö. **19** Yuh maïrä, määrē bayiró wäcüpatia. Síco niipacó coo macüre apaadari sugueroğä, ñañarö püniré tagueñaco. Coo tiiróbirora yucä määrē Cristore padeorí boosägä, bayiró ñañarö netöä. Múä Cristore äñurö yuununusseripu, yeerisägäda. **20** Yuh mää pütopu bayiró niidugamiga. Múämena wedesegu, yuh mecütígä jóaro tiiróbiro tutirémena wedeseribocu. Yuh yoaropu nijigä, deero tiimasíriga.

Agar, Saraye queti

21 Múä Moisére dutiré cüüriguere tiidugámicu, Cõämacümena äñurö pütuáada jíirä. Tee dutirére múa buepacara, ¿tuomasírigari? **22** Moisés Abrahamere biiro jóarigu niiwí: Abraham püarä ümä pönacutíyigu. Sícuré dutiapenori basocomena pönacutíyigu. Äpípere cüü numo diámacümena pönacutíyigu. **23** Dutiapenori basoco äpērä numiä tiiróbirora wímagä bua, pönacutíyigo. Cõämacü Abrahamrë "mua numo pönacutígodaco" jíiyigu. Coo pönamanígö niimirigo niipaco, cüü jíirrobirora wímagä bua, pönacutíyigo.

24-25 Cüä püarä numiärë wáariguemena ateré wedegüda: Dutiapenori basocore wáarigue ütägä Sinaí wämecutirigüpüre wáarigue tiiróbiro niiä.* Agar dutiapenori basoco niiyigo. Teero tiigü, coo macücä dutiapenori basocu niirigü niiwí. Niipetira tii pöna bauánunusseracä dutiapenori basoca

* **4:24-25** Sinaípü Cõämacü Moisére cüü dutirére cüüyigu. Íñaña Éxodo 19 y 20. Tee dutirémena niirä tee dutirére dutiapenorä tiiróbiro niiýya.

niicua. Ùtágú Sinaí Arabia ditapu niicu. Toopá Cõāmacã Moisére cãú dutirére cûñrigu niiwí. Apeyeréja súcã, atitó ápérã Jerusalénpure Moisére dutiré cûñriguere tiirá niicua. Niipetira tee dutirére tiiráno Agarya pôna macárã tiiróbiro dutiapanori basoca niiýya. ²⁶ Marí Jesuré padeorápeja dutiapanori basoca mee niiã. Jerusalén ûmúâsepü niirí macã macárã niiã. Dutirémena niiria; Sara põnabiro niiã. ²⁷ Cõāmacãye queti jóaripúpü ate jóanoã:

Muu numiõ põnamanígõ, useniña.

Põnacutíadari s̄guerogã, pũnirénorẽ tagueñañaripaco, useniremena acaribíya.

Muu “põnamaníyo” jíi, cõänorigope too síropure muu párâmerã paú niiâdacua.

Muu apegó manacutigo nemorõ párâmérã cõogódacu,[†]

jíi jóanoã.

²⁸ Yáa wedera, Cõāmacã Abrahamrẽ jíirirobirora Isaac bauáyigu. Teerora Cõāmacã “muu párâmerã paú niiâdacua” jíirirobirora marípucárẽ Abraham põnabiro wáari tiiquí. ²⁹ Tíatore Sara macã Espíritu Santo tiiápuremena bauáyigu. Dutiapanori basoco macã Ismael íñatutiremena cãürẽ nñanrucúyigu. Atitócárẽ teerora wáaa: Dutirémena niirã Jesuré padeoráre nñanrucúcua. ³⁰ Cõāmacãye queti jóaripúpü Ismael, Isaaye maquérẽ ate jóanoã: “Dutiapanori basoco macürẽ cãú pacu cuorígue pñtuáricu. Sara macãpere pñtuácu. Teero tiiró, dutiapanori basoco coo macãmenarã cõâjâňa”,[‡] jíi jóanoã. ³¹ Yáa wedera, ateména pñtuáa: Marí

† **4:27** Isaías 54.1. ‡ **4:30** Génesis 21.10.

dutiapenori basoco pārāmerā niinunusserabiro niiria. Sara pārāmerā niinunusserabirope niiā sáa. §

5

Moisére dutiré cūñriguemena niiria

¹ Cristo marīrē marī ñecūsāmuā tiimúāatiriguemena niimirirare netōnérigu niiwī, dutiapenori basoca tiiróbiro niirijāärō jīgū. Teero tiirá, “Moisére dutiré cūñriguere tiiyá” jīlrārē yuerijāña. “Dutiapenori basoca tiiróbiro niiāda sūcā”, jīrjāña.

² Tugueñate. Yuh Pablo mūärē ateré jīlā: “Cōnerígu yapa macā caseróre wídecōāña”, jī dutiráre mūā “jáu” jīlrā, Cristo mūärē ãñurō tiibosárigue “wapamaníā” jīrābiro tiirá tiiia.

³ Múärē jīnemogūda: “Wídecōāña” jī dutiráre yuegáno niipetire Moisére dutiré cūñriguere tiipetijārō booa. ⁴ Méā “Moisés dutirémena netōādacu” jīlrā, Cristore duurá tiiia. Cū maírémena mūärē ãñuré ticoriguere tiidióra tiiia.

⁵ Usápeja Espíritu Santo tiiápuromena ateré wācūā: Usā Jesuré padeorá niirī, Cōāmacū usārē “ãñurārā niíiyá” jīgūdaqui. Teero cū jīlrére useniremena yuea. ⁶ Marī Jesucristore padeorá ate masiā: Wídecōānorira niirī, o wídecōānoña manirā niiricārē, wapamaníā Cōāmacūrē. Jesuré padeorá nijīrā, ãpērārē mañmasfā. Tee doca wapacútia.

⁷ Sicato mūā Jesuyére tuerá, cūye buerére ãñurō nunarā tiimíwā. ¿Noā mūā diamacá

§ **4:31** Sara macū cū pacuyere ñeeriyo tiiróbirora marī Cōāmacū cū pōnarē ticoadarere ñeeādacu.

maquērē nñanumírirare wedemecāõmirīto? ⁸ Teeré Cõāmacãrē díorijāña. Cãurã mûärē Jesuré padeoáro jïigü, beserigu niiwî. ⁹ Merêä wederá puarágã niipacara, pã púuri tiiré tiiróbiro niicua. Pã púuri tiiré péerogã sãäpacari, pã tiiríbaruapure sesapetijõäcu. Tee tiiróbiro Jesuré padeoráre ñañorã tiicúa. ¹⁰ Cãä teero tiirére yuu wãcûpatiria. Mûäcã yuu tiiróbiro Jesuré padeorá niiä. Teero tiirá, mûä, yuu tagueñarî, yuu tiiróbiro padeorucújyâadacu. Cõāmacã mûärē ñañodugágûnorë ñañarõ netõrî tiigûdaqui.

¹¹ Yáa wederá, yuu “widecôárô booa” jïiré maquērē wederia. Äpérã yuure “tee maquērē wedei” jïirã, jïlâmajärã tiicúa. Yuu tee maquērē wedeatã, judíoa yuure ñañarõ tiiríbocua. Yuu “Jesucristo curusapu diabosariguemena netõnénoâadacu” jïiré maquê dícâre wedeá. Tee maquērê yuu wederé wapa yuure ñañarõ tiiýa. ¹² Mûärê “widecôâña” jïirâno cûä basiro bayisâñúrõ widetári boomíga.

¹³ Yáa wederá, Cõāmacã mûärê dutiapenorí basoca tiiróbiro niiärõ jïigü mee beserigu niiwî. Mûä Moisés dutirémena niiria sáa. Teero tiirá, “marí booró ñañaré ûgaripéarenorë tiiáda” jïi wãcûrijâña. Teero wãcûrõno tiirá, cãmerí maîrémena tiiápu, niirecutiya. ¹⁴ Marí niipe-tire Moisére dutiré cûûriguere sicaró dutirómenarã puthámasãä. Biiro niiä: “Muu basiro maîrõ tiiróbirora äpérâcârê maîná”, jïi. ¹⁵ Mûä basiro cãmeríñutira, cãmerí ñañarõ jïirã doca, wáicura tiiróbiro cãmeríñquêcõätõrã tiiádacu. Mûä basirora teeré tiirá, basocápetiadacu. Teero wáari jïirã,

thomasñ, niirecñtiya.

Espíritu Santo tiidutírere tiiró booa

16 Máäré biiro wedegñda: Espíritu Santo máäré tiidutírobirora tiirucújáña. Má teero tiirucúra, ñañaré máã ugaripéarere tiirícu. **17** Marí ñañaré ugaripéareno Espíritu Santo boosñre mee niiä. Espíritu Santo boosñrepeja marí basiro ugaripéare mee niiä. Ate puaró cúasorobiro biicõätõä. Teero tiirá, marí ñañaré tiidugári, Espíritu Santo “tiirijáña” jíiqui. **18** Espíritu Santo tiidutírere marí tiirá, “Moisés dutirémena marí netõnénoñdacu” jí wácñricu sáa.

19 Ñañaré ugaripéare maquñré masñnotoaa. Teeré tiiráno ateré tiicúa: Cúã nümosñnumiä, cúã manusñmuä niihëräré ñeeapñca; ñpërämñna cúã booró ñañarõ ñeeapñca; ateré tiirécñtirano sícñ thomasñhëgñ tiiróbiro tiirécñticua; **20** basocábiro bauráre, wácñrabiro bauráre weerirare padeocúa; síquñrä yáiba jínditoremena tiiráno wátñá dutirémena tiirucúcua; ññatuticua; cámerí ññaduñgaricua; ñpëräré doecua; péerogä tiipacári, cúajñacua; cúã booré díñare tiidugácua; ñpërä ãñurõ wácñrére tuodugáricua; wáabatejõärí tiicúa; **21** ñpëräyáre ñña, uñgorepñra niicua; basocáre síacñacua; bárecoricõrõ cúmucua; bosebáreco niirí, cúmu, ñpëräré acaribícua; teero biiri apeyé pee tee tiiróbiro bauré tiicúa. Máäré too sügueropñ jírirobirora wedenemogñda sücñ: Teenó tiirécñtirano Cóamacñ dutiré marípüre jearıguenoré báarícua.

22 Yucñgu ãñuríguño ãñuré dñcacñtia. Teero tiiróbiro Espíritu Santo ateré marí wácñrépñure

witiatiri tiiqui: Cāmerī mañcú; usenire c̄oocú; ãñurō niirecūtirere c̄oocú; marīrē merēã wáari, potocōrō manirō niimasícu; ãpērārē bóaneõ ññacu; cāärē ãñurō tiicú; “marī tiiáda” jīirére queoró tiicú; ²³ “ãpērā nemorō niiā”, jīi t̄gueñaricu; ñañarō wācū tiidugápacara, tiirícu. Sicaró dutiró tee maquērē “tiirijāña” jīi cāmotáro maniā. ²⁴ Marī Jesucristore padeorá nijīrā, ñañaré ugaripéamiriguere duujāä sáa. ²⁵ Espíritu Santomena catiré petihére c̄oao. Teero tiirá, c̄ū tiidutírobirora tiirucújārō booa. ²⁶ Marī “ãpērā nemorō niiā” jīi t̄gueñarijāäda. “Muu nemorō ãñurō tiimasī teereja”, jīrijāäda. Cāmerī ugorijāäda.

6

Cāmerī tiiápuya

¹ Yáa wedera, sīcū Jesuré padeogú apetó ñañaré tiibóqui. Muáa Jesuré ãñurō padeoráno c̄ū teero tiirí ñnarā, tiiápuya. Ññurō bóaneõremena c̄ūrē wedeya. “Muu ñañaré tiirére Cōāmacū booríqui; teero tiigá, wācūpati, wasoyá”, jīñna. Muáacā ñañaré tiirí jīrā, wācūtutuaya. ² Muárē merēã wáari, cāmerī ãñurō tiiápuya. Teeré tiirá, Cristo dutirére queoró tiiádacu.

³ Apetó sīcū “yuu ãpērā nemorō niiā” jīi wācūmiqui. Cūa nemorō niiripacu, bári peti wācūñmajāqui. Teero jīi wācūgū, c̄ū basirora jīiditogu tiiqui. ⁴ Marī basiro marī tiirére “¿ãñunigari?” jīi wācūari siro, besero booa. Ññurō tiiári siro, “cūa nemorō ãñurō tiiájīyu” jīi wācūrijāña. Marī basiro tiiáríguepere useni, nijārō

booa. ⁵ Āpī marī tiimasīrenorē tiimasīriqui. Marīpecā cūū tiimasīrenorē tiimasīricu. Marī basiro Cōāmacū tiidutírere tiiró booa.

⁶ Múärē Jesuyé quetire bueré wapa cūärē niyerumena, yaarémena, apeyenómena tiiápuro booa.

⁷ Múää ateré masibocu: “Yuu ñañaré tiirí, Cōāmacū teero ïñajäqui” jīj wācūgūno cūū basiro jīditogū tiii. Queorémena wedeguda: Sícū oteri, cūū oterigue wii, ducacatícu. ⁸ Sícū ñañaré ugaripéarere tiigú ñañaré otegú tiiróbiro niiqui; ñañarére buagúdaqui. Āpī Espíritu Santo boorére tiigúpe ãñuré otegú tiiróbiro niiqui; catiré petihére buagúdaqui. ⁹ Teero tiirá, marī ãñurō tiirére páasutirijärō booa. Marī páasutihéri, sícū otegú cūū oterigue duca ãñurére seenéögū tiiróbiro niiädacu; ãñurére buaaädacu. ¹⁰ Teero tiirá, marī jeatuaró niipetirare ãñurō tiiáda. Jesuré padeorápere nemosãñúrō tiiápuada.

Wedeyaponorigue

¹¹ Íñaña. Yuu basirora jóagu pacá jóaremena múaärē jóagu tiiia.* ¹² Múärē widecōădutira judíoamena ãñurō putháada jíjrā, teero tiidutícu. Cúä Jesucristo marírē curusapu diabosarigue queti dícare wedeatä, judíoa cūärē tuti, ñañarō tiibócua. Ñañarō netödugáhera, Jesucristoye maquérē, teero biiri widecōăre maquérē buecua. ¹³ Cúä widecōănorira niipacara, Moisére dutiré cūüriguere tiipetíriya. Teeré

* **6:11** Āpī jóabosajíyi ména. Niituredaripure Pablo basiro jóajíyi. Basocá teeré ïnarā, “cáärä jóajíyi” jímasíjíya.

tiipetíripacara, máärẽ widecõadutiayira. Biiro jíi wedebatedugacua: “Usärä Galacia dita macärärẽ widecõäři tiiwá”, jíidugacua. ¹⁴ Yuu doca yuu basiro tiiriguere wedebateridojää; Jesucristo tiiríguepere wedebatea. Biiro jíi wederucua: “Jesucristo marírẽ curusapʉ diabosarigʉ niiwĩ”, jíi wedea. Teero tiigá, atibáreco macärã cūã ñña ugaripearere “bári niiré peti niiã” jíi ññaã; teeré tiinemódugariga. Cúãpecã yuu Cristoye quetire wederucurere “bári niiré peti niiã” jíicua; teeré t̄odugáricua.[†] ¹⁵ Widecõänorira niirí, o widecõanoña manirã niiricárẽ, Cõamacürẽ wapamaniã. Marí ñañaré tiirécutiriguere wasoré, teero biiri marí Jesuré padeoré doca wapacutia. ¹⁶ Niipetire yuu wederére tiinunáseranorẽ Cõamacã ãñurõ niirecutiri tiiáro; cūärẽ bóaneõ ññaãrõ. Cúärä Cõamacüvara diámacã niiýa.

¹⁷ Yee Jesuyé quetire wederé wapa cūã yuure tānarígue cāmi tusaa. Tee cāmimena “yuu Jesuré padecotegʉ niiã” jíi eñooã. Teero tiirá, mecumena sícã yuure potocónemorijääärõ. Teero biiri yuu wederére wedemecüörrijääärõ.

¹⁸ Yáa wedera, marí Ópʉ Jesucristo máärẽ ãñuré ticoaro. Teerora wáaaro. Nocörörâ jóaa.

[†] **6:14** Pecasäyemena: “el mundo está muerto para mí y yo estoy muerto para el mundo”.

Cõāmacã̄ mecã̄ wedesei New Testament in Tuyuca

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuyuca

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tuyuca

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
a71ca523-cda5-572a-9b0b-61d9ea37d1a8